

เทศน์เช้า วันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๖

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เพราะมีศาสนา โลกถึงร่มเย็นเป็นสุขนะ ถ้าไม่มีศาสนา เห็นไหม คนแย่งชิงกันเป็นเรื่องธรรมดา คนแย่งชิงกัน คนมีกำลังมากกว่าคนนั้นก็ไปเปรียบเขา แต่ถ้ามีศาสนา ศาสนาสอนให้เป็นธรรม สอนให้มีหัวใจที่เป็นธรรม คำว่า “เป็นธรรม” ความเสมอภาค ใจเขา ใจเรา เราไม่ชอบสิ่งใด คนอื่นไม่ชอบสิ่งนี้ทั้งนั้นแหละ แต่ถ้าเราไม่ชอบ เราควรทำไหม? เราก็ไม่ควรทำ

คุณ ในครอบครัวเรา ทุกคนต้องปรารถนา ทุกคนปรารถนาอยากให้ทุกคนมีความสุข ทุกคนมีความร่มเย็นเป็นสุข นี่ในครอบครัวของเรา เราก็ปรารถนาทั้งนั้นแหละ เราอยากคบคนดีๆ เราอยากอยู่ร่วมกับคนดีๆ

คำว่า “เพื่อน” เราจะได้เพื่อนที่ดีสักคนหนึ่งมันหายากนะ คุณ ในหัวใจของเรามันเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา คำว่า “เพื่อน” เราจะหาใครเป็นที่ไว้วางใจได้ ถ้าไว้วางใจได้ เพราะเขามีน้ำใจ

เพื่อนแท้ เพื่อนแท้เนะ เราเปลืองพลา เราเสียหาย เขาจะปกป้องดูแลเรา เขาจะช่วยเหลือเจื้อจ้านเรา

เพื่อนเทียม คนเทียมมิตร คนเทียมมิตรหาแต่ผลประโยชน์ เอาแต่ผลประโยชน์จากเรา ทั้งนั้นแหละ นี่มิตรแท้ มิตรเทียมไง ถ้ามิตรเทียมๆ หาได้ง่าย หาที่ไหนก็ได้ มิตรเทียม เวลาเรามั่งมีศรีสุข เพื่อนเราเยอะแยะไปหมดเลย เวลาเราตกทุกข์ได้ยาก เพื่อนเราไม่มีสักคน

คำว่า “เพื่อน” น้ำใจใจ ถ้าใครมีน้ำใจนะ มีน้ำใจไปที่ไหนใครก็ชอบ

คุณ วัดวาเป็นที่พึ่งอาศัย เวลาสัตว์มันไปอาศัยที่วัดๆ เห็นผ้าเหลืองเป็นที่ร่มเย็นเป็นสุข นี่มันเป็นธงชัยพระอรหันต์นะ แล้วเรามาห่มกับตัวเรา เวลาห่มกับตัวเรามันเป็นธงชัยพระอรหันต์กับเราหรือเปล่าละ เราได้ห่มจีวรเป็นธงชัยของพระอรหันต์

แต่ถ้าหัวใจของเราละ เวลาบวชพระๆ ขึ้นมา เวลาบวชพระได้บุญมาก ได้บุญมากจริงๆ นะ ได้บุญมากเพราะอะไร เพราะมันเป็นสังคม สังคมเขาอยู่กันโดยการแข่งชิงกัน สังคมเขาอยู่ด้วยความกระเสือกกระสนกัน

เวลาเราบวชเป็นพระ เราสละสิ่งนั้นมาแล้ว ใครจะดี ใครจะเลวขนาดไหน เวลาเราบวชพระแล้วเขาให้อภัยทั้งนั้นแหละ เพราะว่าคนนั้นเขาสำนึกบาป เขาสำนึกได้ เขาสำนึกได้เขาถึงแสวงหาของเขาเราให้อภัยเขาละ

นี่ก็เหมือนกัน เราเห็นว่าพอมาบวชพระๆ แล้ว เขาสำนึกแล้ว เขาเห็นถูกเห็นผิดแล้ว เราให้อภัยต่อเขา แต่หัวใจละ ถ้าห่มผ้าเหลืองแล้วเป็นคนดีหมด ทำไมสังคมพวกเรา เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกเลยว่า ศาสนาที่มันจะเสื่อม มันจะโดนทำลายไป ไม่ใช่ใครอื่นเลย บริษัท & เรานี้แหละ พระเป็นตัวทำ พระเป็นตัวทำเองเลย แล้วถ้าพระส่งเสริมคุณงามความดีละ

ถ้าส่งเสริมคุณงามความดี คุณงามความดีมันเกิดจากที่ไหน ถ้าคุณงามความดีมันเกิดจากในหัวใจของเราก่อนนะ ถ้าเกิดจากในหัวใจเราก่อน เห็นไหม น้ำใจ เรามีน้ำใจต่อเขาละ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้ว ทั้งๆ ที่ปรารถนามารือสัตว์ขนสัตว์ เวลาตรัสรู้ธรรมขึ้นมา “จะสอนใครได้หนอ จะสอนใครได้หนอ” มันละเอียดลึกซึ้ง ลึกซึ้งเพราะอะไร เพราะสิ่งนี้โลกเขาจะรู้กับเราไม่ได้เลย ถ้าโลกเขาจะรู้กับเราไม่ได้เลย จนทอดธุระ แต่สุดท้ายแล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารถนามารือสัตว์ขนสัตว์ ก็ต้องรือสัตว์ ขนสัตว์

เวลาเทศนาว่าการ นี้เราก็เห็นนะ ทุกคนก็อยากให้อสังกรมเย็นเป็นสุข ทุกคนก็อยากทำคุณงามความดีกับเขา แล้วเราทำคุณงามความดี เหมือนพ่อแม่เลย พ่อแม่มีลูกหลายคน ลูกมันจะบอกพ่อแม่ลำเอียง ธรรมดา พ่อแม่หลายคนนะ ลูกจะบอกลำเอียงแล้ว นี่ขนาดลูกเราละ ลูกเราในบ้านเรานั้นยังหาว่าเราลำเอียงเลย แล้วสังคม คนมันเป็นล้านๆ เป็นหลายๆ ร้อยล้าน มันจะเอาความเสมอภาคมาจากไหนละ เราก็ทำคุณงามความดีกับเขา แต่น้ำใจของคนเอาอะไรมาวัดละ ถ้าเอาอะไรมาวัด เห็นไหม

ฉะนั้น เรายังรักษาใจเรา ถ้ารักษาใจเราละ รัฐบุรุษเขาทำเพื่ออนาคต สิ่งใดที่มันกระทบกระเทือนตอนนี้ เขาเห็นผลประโยชน์ข้างหน้า เขากัดฟันทน แต่คนเรามันจะเอาแต่ความมักง่าย เอาแต่ความพอใจของเรา แล้วนี่มันก็ขัดแย้งกันแล้ว ถ้าขัดแย้งกันอย่างนี้ เห็นไหม แต่ถ้าเรามีน้ำใจของเราเราทนได้

พ่อแม่ทุกคน เวลาลูกบอกว่าพ่อแม่บ่น จีบ่น ลูกๆ จะเบื่อกับพ่อแม่มากเลย แต่ความบ่นของ พ่อของแม่ บ่นเพื่ออะไรล่ะ? เขาก็บ่นเพื่อความคิดของลูกทั้งนั้นแหละ ความคิดของลูก แต่ลูกๆ มัน บอกว่าพ่อแม่จีบ่น แต่ต่อไปล่ะ ต่อไปเวลามันโตขึ้นมาละ เวลาที่มีลูกมีเต้านมก็ไปบ่นกับลูกเต้านม นั้นแหละ เพราะมันเป็นไปโดยวัย วัยของคนมันแตกต่างกัน อันนี้วุฒิภาวะของจิตนะ

ผู้ที่เขาเป็นรัฐบุรุษ จิตใจเขามองไปไกล จิตใจของเขาสูงส่งกว่า จิตใจเขามีจุดยืนมากกว่า แต่ไอ้พวกเรา ไอ้พวกเด็กๆ ไอ้พวกที่ไม่มีประสบการณ์ “ทำไมทำอย่างนั้น ทำไมทำอย่างนั้น” มัน พาลไปหมด

ฉะนั้น ถ้ามีน้ำใจ เราจะมีเพื่อน เพื่อนที่ดีนะ ถ้าเพื่อนที่ดี เรามีน้ำใจกับเขาก่อน ถ้าเรามี น้ำใจ คนนั้นจะมีเพื่อนมาก คนมีน้ำใจ คนดี เขาจะมีพรรคมีพวกของเขา คนเห็นแก่ตัว เขาไปคบ แล้วเดี๋ยวเขาก็ทิ้งหมด เขาหนีหมด คบไม่ได้ คบไม่ไหว นี่เขาหนีของเขา แต่ถ้าคนมีน้ำใจ พรรค พวกเขาจะมาก

ฉะนั้น เราย้อนกลับมาในใจเรา ถ้าในใจเรานะ เวลามันคิดเบียดเบียนเรา มันคิดแล้วมีความ ทุกข์ความยาก อเสวนา จ พาลานี้ นี่พาลจากนอก พาลจากข้างใน ถ้ามันพาลจากข้างใน เห็นไหม เรามีสติปัญญา เราจะรู้ได้ แต่ถ้าเราขาดสติปัญญา นี่พาลจากข้างใน เราไม่รู้พาลจากข้างใน ให้ คบบัณฑิตๆ เวลาความคิดดี ถ้าคนภาวนาเป็นมันจะรู้ตรงนี้ได้ นี่ถ้าคนภาวนาเป็น

สิ่งที่เขาบอกว่าสัมมาอาชีวะๆ เราก็บอกว่าเราทำดีทั้งนั้นแหละ เราทำดี ทุกคนจะบอกว่า เราทำดีแล้วไม่ได้ดี ทำดีแล้วมีแต่ความทุกข์ความยาก เราทำความดีของเรา นี่ความดีจากสังคม ความดีแบบโลก เห็นไหม คบมิตร มิตรจากข้างนอก มิตรจากข้างใน คบคนพาลข้างนอก บัณฑิต ข้างนอก

เวลาจิตมันเสวยอารมณ์ สัมมาอาชีวะๆ สัมมาอาชีวะเราทำคุณงามความดีแล้ว เราทำทุกอย่างดีแล้ว ทำไมมันทุกข์มันยากอย่างนั้น แต่เวลาเราทำคุณงามความดีแล้ว เห็นไหม เราทำ ประสบความสำเร็จทางโลกเท่านั้นแหละ แต่หัวใจว้าเหว่

“ในสโมสรสันนิบาตทุกดวงใจว้าเหว่” ถ้าทุกดวงใจว้าเหว่ ธรรมมันเกิดที่นี้ไง ถ้าธรรมมัน เกิดที่นี้ ถ้าดวงใจเราไม่ว้าเหว่ เราจะมีธรรมในหัวใจของเรา ถ้ามีธรรมในหัวใจของเรา มันมีสติมี ปัญญา

ความเกิดความรู้สึกนึกคิดนี้มันเป็นเรื่องธรรมดา ธรรมดามันคิดขึ้นมาเอง แต่ทำไมมันคิดแบบนี้ละ สิ่งทีความรู้สึกนึกคิด ทำไมมันคิดแบบนี้ละ ถ้าเรามีสติปัญญาละ สิ่งนี้ไม่ดี เห็นไหม เลี้ยงชีพชอบ เลี้ยงหัวใจเราชอบ สิ่งนี้เราคิดแล้ว มันเป็นประโยชน์กับโลก เป็นประโยชน์กับปัจจุบันนี้ แต่มันไม่เป็นประโยชน์กับจิตดวงนี้

ถ้าจิตดวงนี้มันต้องการสติ มันต้องการสงบ ต้องการวิเวกของมัน ถ้ามันต้องการวิเวกของมัน เห็นไหม “สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี” พอจิตสงบแล้วคบบัณฑิตๆ คบบัณฑิตเวลาเกิดกรรม เกิดกรรม ภาวนามยปัญญา ชีวิตนี้มาจากไหน ชีวิตนี้มีอะไร ชีวิตนี้มันมีอะไรขึ้นมา เกิดมา เกิดแล้วก็ต้องตาย ถ้าตายแล้วทำประโยชน์กับโลก เราก็ได้ทำของเราแล้ว แล้วจิตของเรามันจะมีประโยชน์อะไรขึ้นมาอีก มันมีสิ่งใดจะเป็นประโยชน์กับมัน ถ้าเป็นประโยชน์กับมัน มันเกิดปัญญา ถ้าเกิดปัญญา มันสังเวชนะ มันเริ่มสลดสังเวช

สลดสังเวช เห็นไหม เราจะตะครุบเงาหรือ เราเกิดมาทั้งชาติ เราจะหาแต่ผลประโยชน์จากภายนอกนี้หรือ เราจะตะครุบแต่เงานี้ใช่ไหม แล้วเราจะปล่อยให้หัวใจเราเดือดร้อนใช่ไหม สิ่งที่เราได้แสวงหามา สิ่งที่เราได้ทำมามันพออยู่พอกินไหม ชีวิตนี้อยู่ได้ไหม แล้วหัวใจดวงนี้ละ หัวใจดวงนี้จะปล่อยให้มันไปโดยไม่มีอะไรติดมือมันไปเลยหรือ เวลาตายไปแล้วมันจะมีอะไรติดไม้ติดมือมันไปบ้างละ

ถ้าติดไม้ติดมือ นี่ทำบุญ ทำบุญเป็นอามิส ทำบุญ ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ทำบุญกุศลเกิดเป็นเทวดา อินทร์ พรหมแน่นอน แล้วเทวดา อินทร์ พรหมมันต้องตายไหม เทวดา อินทร์ พรหมหมดวาระมันต้องตายไหม แล้วถ้าหัวใจนี้ ถ้าเราศึกษาธรรม ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คบบัณฑิตๆ นี้คบบัณฑิต ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันเกิดขึ้นมา ปัญญามันเกิดเห็นไหม ถ้ามันเกิดขึ้นมา ตักกายทิฏฐิ ความเห็นผิด จิตนี้ทำไมมันเห็นผิดอย่างนี้ ถ้ามันเห็นผิดอย่างนี้มันก็ต้องเวียนว่ายตายเกิด ถ้ามีสติปัญญา มันแยกมันแยะของมัน มันไม่เห็นผิดของมัน เห็นถูกของมัน

“สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี” จิตมันสงบระงับเข้ามาเพราะสัมมาสมาธิ เวลามันใช้ปัญญา มันแยกแยะเข้าไป เวลามันสำรอก มันคายออก คนเรามันสำรอกคายออก เราล้างมือล้างไม้ เราล้างมือขนาดไหน ถ้าเราปล่อยไว้ เดี่ยวเหงื่อไหลมันออก มันก็สกปรกอีก จิตมันสงบแก่ไหนมันก็จะมีความรู้สึกนึกคิดของมันอยู่ตลอดไป

ถ้าพิจารณาเข้าไป แยกแยะเข้าไป นี่คบบัณฑิตๆ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พิจารณาแยกแยะจนบ่อยครั้งเข้าๆ จนมันขาด มันขาดไป มันเป็นธรรม มันเป็นอกุปปธรรม อกุปปธรรม อกุปปธรรมนะ

สพฺพเพ ทุมฺมา อนคฺคฺตา คบไป คบบัณฑิตๆ คบธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า วิปัสสนาไปบ่อยครั้งเข้าๆ นี่คบบ คบจนมันเป็นเอง ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต คบไปก่อน ธรรมและวินัยต้องอาศัยพึ่งพาไปก่อน เหมือนลูกเลย อาศัยพ่อแม่ก่อน อาศัยพ่อแม่เลี้ยงดู ดูแลรักษา พ่อแม่ส่งให้มีการศึกษา มีปัญญาขึ้นมา มันจะได้มีปัญญาเลี้ยงตัวมันได้ ถ้าเลี้ยงตัวมันได้ มันจะเอาชีวิตมันรอดได้

นี่ก็เหมือนกัน เราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ศีล สมาธิ ปัญญาเป็นขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ยังไม่เกิดขึ้นจริงของเราสักทีหนึ่ง ถ้ามีสติจริงๆ ขึ้นมา มันก็รักษาความรู้สึกรู้สึกนึกคิดได้ เห็นไหม คบบัณฑิตๆ ถ้ามีสติปัญญามันก็ไม่คิดนอกเรื่องนอกราวไป ถ้ามันสงบขึ้นมาได้ มันเป็นสมาธิขึ้นมา ศีล สมาธิ แล้วมันเกิดปัญญาขึ้นมา นี่เป็นขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ศีล สมาธิ ปัญญาเป็นขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราฝึกหัดขึ้นมา พอฝึกหัดขึ้นมา มันเป็นของมันขึ้นมา มันวิปัสสนาขึ้นมา เห็นไหม นี่คบบรรณๆ คบจนมันเป็นธรรมไป ถ้า คบบรรณๆ คบไปก่อนนะ มันเป็นสอง สองเพราะมันไม่ใช่ของเรา วิปัสสนาไป แก่ใจไปๆ จนมันตำรอก มันคาย มันเป็นของเรา

“ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต” องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารู้อย่างไร จิตใจของเรา รู้เช่นนั้น รู้เช่นนั้นเพราะอะไร เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตำรอกคายกิเลสออกไป นะ อาสวักขยญาณ ทำลายวิชชาออกไปในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าเราจะตำรอก เราจะคายออกไป ถ้ามันคายออกไป เห็นไหม

ถ้ายังไม่คายออกไป นี่ไม่ครบวงจรของมัน ไม่ดับสิ้นของมันไป มันก็ยังเวียนตายเวียนเกิด พระอนาคามีเกิดบนพรหม ถ้ายังมีการตายการเกิดอยู่ มันยังเกิดของมันอยู่ ถ้าเกิดของมันอยู่ มันยังมีวิชชาอยู่ มันยังมองไม่รู้รอบ

ถ้ามันรู้รอบของมัน ชีวิตนี้มาจากไหน จิตนี้มาจากไหน เวลามันสำรอก มันคายออกไป แล้ว มันคายอะไรของมันออกไป ออกไปแล้วมันเหลืออะไร ออกไปแล้วมันเหลืออะไร นี่ไง ที่เป็นธรรมๆ ใจ สิ่งที่เป็นธรรม

คบกันนะ เพื่อนหายาก เพื่อนแท้หายาก เวลาเพื่อนแท้หายาก แต่ถ้าเราคบธรรมละ เราคบธรรม เห็นไหม ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต

หลวงปู่มั่นท่านไปอยู่ทางเชียงใหม่ เวลากลับมากรุงเทพฯ มาทักผู้ใหญ่ “ท่านมั่น เราอยู่กับคำรับตำรา เราอยู่กับพระไตรปิฎก เรายังต้องค้นคว้าตลอดเลย ท่านอยู่ในป่า ท่านไปศึกษาเอาจากใคร ท่านไปศึกษาเอาจากใคร อยู่ในป่าในเขา ท่านไปศึกษาเอาจากใคร”

“ก็เอาจากธรรม นี่ไง ผมศึกษาธรรม ธรรมเกิดตลอดเลย ความรู้สึกนึกคิดในใจมันเกิดตลอดเลย” นี่คบธรรมๆ คบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าคบธรรม จนมันเป็นธรรมขึ้นมาในหัวใจ เห็นไหม

เป็นธรรมขึ้นมาเพราะอะไร เป็นธรรมขึ้นมาเพราะมีความขยันหมั่นเพียร มีศีล สมาธิ มีปัญญาในหัวใจ เราไปคบธรรม คบแล้วอาศัยเขาใช้ไหม เกาะเขาอยู่อย่างนั้น จะไม่เติบโตหรือ... เราต้องเติบโตขึ้นมา จิตใจเรามีธรรมขึ้นมาเห็นไหม

มิตรแท้หายากนะ มิตรแท้หายาก เราจะมีเพื่อนแท้ มิตรแท้ของเรา เราต้องเป็นคนดี พอเราเป็นคนดีนะ เราจะไม่มีมิตรเลย ช่วงหัวมัน กลิ่นของศีลมันหอมทวนลม กลิ่นของศีล ทำคุณงามความดี เขาบอกว่าเราจะไม่มีมิตรเลย ถ้าใครจะชักนำไปทางไม่ดี เราจะไปกับเขาหมดเลยหรือ แต่ถ้าเขาจะชักนำไปสังคมของเขา เรื่องของเขา เราไม่ไปกับเขา เห็นไหม มิตรแท้ มิตรเทียม

มิตรเทียมเราไม่เอา เราจะเอามิตรแท้ แล้วเวลาเราฝึกปฏิบัติขึ้นมา เราจะคบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อุบัติจากหัวใจของเรา อุบัติจากพุทธะ ความรู้สึกอันนี้พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน เราปล่อยให้มันหลับไหลอยู่ทำไม เราปล่อยให้อะไรครอบงำมันอยู่ เราคบธรรม ทำให้เราตื่นตัวขึ้นมาเห็นไหม อยู่กลางป่ากลางเขา อยู่ที่ไหนก็คบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มีความรื่นเริง

สังคมมีปัญหา ปัญหาสังคมทุกที่มีทั้งหมด แต่มันจะวิกฤติมากวิกฤติน้อย มันถึงคราวถึงเวลา สภาพกรรม เราทำคุณงามความดีของเรา เราต้องเชื่อมั่นของเรา เราพิสูจน์ในหัวใจของเรา พิสูจน์ความเป็นจริงของโลก แล้วพิสูจน์ความเป็นจริงของหัวใจของเรา

ทุกคนเวลามันกระทบกระเทือน มันเจ็บปวดแสบร้อนไปทุกคน ความรู้สึกของคนมัน สะเทือนเร็วนะ ความรู้สึกของคน ฉะนั้น ความรู้สึกอย่างนี้มันกระทบกระเทือนหัวใจของเรา เรา ดูแลรักษาหัวใจของเรา

สังคมก็สังคม เราต้องคบธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วย เพื่อให้หัวใจของ เรามีที่พึ่งที่อาศัย อย่าให้มันเดือดร้อนนัก ถึงจะเดือดร้อนก็มีที่พึ่งที่พาบ้าง เพื่อหัวใจมีที่พึ่งที่อาศัย ถ้าที่พึ่งที่อาศัย นี้ศาสนาเป็นที่พึ่งแบบนี้ไง ศาสนาเป็นที่พึ่ง

โลกมันพึ่งไม่ได้ โลกอาศัยอยู่เท่านั้น ถึงเวลาจิตใจมันเวียนว่ายตายเกิด มันจะมีของมันอยู่ เราคบธรรมไว้ให้หัวใจเรามีที่พึ่ง เอวัง